

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код і найменування спеціальності	J8 Автомобільний транспорт
Тип і назва освітньої програми	ОПП Автомобільний транспорт
Курс, семестр	4 рік / 7 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4 Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 20 год., лабораторних занять – 10 год., практичних занять – 10 год. Форма семестрового контролю – екзамен
Мова викладання	державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Інженерно-технологічний факультет Кафедра механічної та електричної інженерії
Контактні дані розробника	Попович Наталія Миколаївна , доцент кафедри механічної та електричної інженерії кандидат технічних наук, доцент Контакти: ауд. 369 (навчальний корпус №3) e-mail: natalia.popovych@pdau.edu.ua Посилання на сторінку викладача: URL: https://www.pdau.edu.ua/people/popovych-nataliya-mykolayivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумови відсутні
Компетентності	ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 3. Здатність здійснювати безпечну діяльність. ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ФК 1. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України, Правил технічної експлуатації автомобільного транспорту України, інструкцій та рекомендацій з експлуатації, ремонту та обслуговування дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту та їх систем. ФК 6. Здатність розробляти з урахуванням безпекових, економічних, екологічних та естетичних параметрів технічні завдання і технічні умови на проектування об'єктів автомобільного транспорту, його систем та окремих елементів; складати плани розміщення устаткування, технічного оснащення та організації робочих місць, розраховувати завантаження устаткування та показники якості технологічних процесів. <i>інтегральна компетентність:</i> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні

	проблеми у сфері автомобільного транспорту або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів технічних наук, економіки та управління і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Програмні результати навчання / Результати навчання	<p>ПРН 7. Аналізувати інформацію, отриману в результаті досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.</p> <p>ПРН 8. Розуміти і застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові та законодавчі акти України, міжнародні нормативні документи, Правила технічної експлуатації автомобільного транспорту України, інструкції та рекомендації з експлуатації, ремонту та обслуговування автомобільних транспортних засобів, їх систем та елементів.</p> <p>ПРН 10. Планувати та здійснювати вимірювальні експерименти з використанням відповідного обладнання, аналізувати їх результати.</p>
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
<p>Набуття soft skills через різноманітні методи навчання та діяльності, що відповідають цілям та результатам навчання за дисципліною впродовж навчання і націлені на формування здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатності спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, здатності інтегрувати спеціалізовані концептуальні знання в галузі, у поєднанні з дотриманням чинних нормативно-правових документів для вирішення складних інженерних задач, здатності доносити власні знання, висновки та аргументації до фахівців і не фахівців галузі.</p>	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Мета – формування у здобувачів вищої освіти системи знань, умінь та практичних навичок з питань забезпечення безпечних і здорових умов праці в галузі. Дисципліна спрямована на ознайомлення з нормативно-правовими актами у сфері охорони праці, сучасними методами і засобами управління безпекою праці, профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань, а також формування відповідальності майбутніх фахівців за стан безпеки на робочих місцях.</p>	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p><i>Тема 1. Міжнародні норми і законодавство України в галузі охорони праці. Система управління охороною праці в галузі</i></p> <p>Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Рекомендації МОП, ВООЗ та інших міжнародних організацій щодо охорони праці. Міжнародні стандарти та європейські директиви в сфері охорони праці. Законодавча та нормативно-правова база України з питань охорони праці. Основні положення Закону України «Про охорону праці». Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Система державного управління охороною праці в Україні.</p> <p><i>Тема 2. Психологічні основи професійної діяльності</i></p> <p>Фізіологічна надійність людини. Психологічна надійність людини. Фактори зниження працездатності</p> <p><i>Тема 3. Виробнича санітарія і гігієна праці</i></p> <p>Діяльність, її види і їх фізіологічні особливості. Гігієнічна класифікація праці. Мікроклімат виробничих приміщень, його вплив на організм людини. Нормалізація параметрів мікроклімату. Вплив шкідливих речовин на організм людини. Нормування шкідливих речовин. Значення освітлення для трудової діяльності. Види освітлення. Шум, його характеристика, засоби та заходи захисту від нього.</p> <p><i>Тема 4. Вимоги безпеки при експлуатації транспортних засобів</i></p> <p>Вимоги безпеки до технічного стану та обладнання транспортних засобів. Підготовка до виїзду, рух по території підприємства та робота на лінії. Вимоги безпеки при навантаженні, розвантаженні та перевезенні вантажів. Вимоги безпеки при зберіганні транспортних засобів</p> <p><i>Тема 5. Вимоги безпеки при профілактичному обслуговуванні та ремонті транспортних засобів</i></p>	

Вимоги безпеки під час проведення робіт на постах обслуговування та ремонту. Вимоги безпеки при виконанні ремонтних робіт. Основні вимоги безпеки при роботі на верстатах . Вимоги безпеки до різних видів інструментів.

Тема 6. Пожежна безпека

Законодавчі та нормативно-правові акти з пожежної безпеки. Організаційні заходи із забезпечення пожежної безпеки. Вимоги пожежної безпеки при утриманні територій, будівель, приміщень і споруд. Вимоги протипожежної безпеки до інженерного обладнання.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

- словесні методи;
- практичні методи;
- наочні методи;
- інтерактивні методи;
- комп'ютерні і мультимедійні методи

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

-щодо термінів виконання та перескладання

практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне складання підсумкового контролю із навчальної дисципліни становить не більше 2 разів: один раз викладачу, другий – комісії (формується деканом факультету за участі викладачів кафедри МЕІ). Оцінка повторного складання є остаточною.

- щодо академічної доброчесності

здобувач вищої освіти повинен дотримуватися Кодексу академічної доброчесності, Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти ПДАУ, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАУ, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у ПДАУ.

- щодо відвідування занять

відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, лікарняний, стажування тощо) навчання може відбуватись з використанням дистанційних технологій за погодженням з деканом факультету.

- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти

на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти ПДАУ.

- щодо оскарження результатів оцінювання

здобувач має право подати апеляцію для оскарження результатів контрольних заходів. Процедура оскарження результатів регламентована Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. О.Г.Левченко, О.І. Полукаров, В. В.Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська Охорона праці та цивільний захист: підручник, Київ: Основа. 2019. 472 с.

2. Пістун І. П., Хом'як Й. В., Хом'як В. В. Охорона праці на автомобільному транспорті: навчальний посібник, Суми: Університетська книга, 2015. 374 с.
3. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці».
4. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці».
5. ДСТУ 7239:2011 Система стандартів безпеки праці. Засоби індивідуального захисту. Загальні вимоги та класифікація.
6. ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва».
7. Филипчук В.Л., Шаталов О.С., Гапончук О.А Карпюк Р.М., Калда Г.С. Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві: навчальний посібник, Хмельницький, 2023. 337 с.
10. ДСТУ 2293-14. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять. [Чинний від 2015-05-01]. Вид. офіц. Київ: Міненергорозвитку, 2015, 19 с.
11. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС. Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників.
12. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи менеджменту охорони праці – Вимоги.

Допоміжні

13. Закон України «Про охорону праці» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2694-12> (дата звернення: 29.08.2025).
14. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1105-14> (дата звернення: 29.08.2025).
15. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0001641-08> (дата звернення: 29.08.2025).
16. Правила пожежної безпеки в Україні URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0252-15> (дата звернення: 29.08.2025).

Інформаційні ресурси

19. Закон України «Про охорону праці» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2694-12> (дата звернення: 29.08.2025).
20. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1105-14> (дата звернення: 29.08.2025).
21. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0001641-08> (дата звернення: 29.08.2025).
22. Правила пожежної безпеки в Україні URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0252-15> (дата звернення: 29.08.2025).

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри механічної та електричної інженерії протокол від 1 вересня 2025 року № 1

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				
	опитування	виконання завдань на практичних заняттях	виконання завдань на лабораторних заняттях	екзамен	Разом
Міжнародні норми і законодавство України в галузі охорони праці. Система управління охороною праці в галузі	5	5			10
Психофізіологічні основи професійної діяльності	5	5			10
Виробнича санітарія і гігієна праці	5	5	20		30
Вимоги безпеки при експлуатації транспортних засобів	5	5	5		15
Вимоги безпеки при профілактичному обслуговуванні та ремонті транспортних засобів	5				5
Пожежна безпека	5	5			10
Екзамен				20	20
Разом	30	25	25	20	100

Шкала та критерії оцінювання

опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	опрацьовані завдання самостійної роботи, надані відповіді на усі запитання, вони є достатньо аргументованими
4	опрацьовані завдання самостійної роботи, надані відповіді на переважну більшість запитань
3	опрацьовані завдання самостійної роботи, надані відповіді на більшість запитань, але є неточність у судженнях
2...0	не виконано завдання з самостійної роботи, не надано відповіді на питання, або наявні значні неточності (бали не нараховуються, необхідне повторне опрацювання теми)

Шкала та критерії оцінювання

виконання завдань на лабораторних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	виконані теоретичні та експериментальні дослідження та всі необхідні аналітичні обґрунтування; аргументовано висновки, а також надані вичерпні відповіді на контрольні запитання
4	виконані завдання, проведено теоретичні та експериментальні дослідження, всі необхідні аналітичні розрахунки, сформульовано загальні висновки, але вони не є достатньо аргументованими
3	виконані дослідження, але звіт містить не суттєві помилки, не впевнене трактування основних положень, фактів і правил та демонстрування не достатнього вміння аналізувати та оцінювати результати досліджень, що може привести прийняття хибних рішень та висновків
2...0	часткове виконання дослідження, відсутній звіт, відсутність відповідей у здобувача на поставлені питання (бали не нараховуються, необхідне повторне виконання завдання).

Шкала та критерії оцінювання
виконання завдань на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Завдання виконано повністю, всі вимоги і критерії враховані. Робота виконана без помилок, демонструє глибоке розуміння матеріалу та високу якість виконання. Завдання виконано самостійно, без помітних запозичень або необхідності в значній допомозі викладача.
4	Завдання виконано з незначними недоліками, більшість вимог дотримано. Робота містить мінімальні неточності або помилки, які не впливають на загальний результат. Робота виконана в основному самостійно, хоча могла потребувати незначної допомоги.
3	Основні вимоги завдання виконано, але є кілька значних недоліків. Робота містить помітні помилки або неточності, що впливають на загальний результат. Завдання частково виконано з допомогою викладача або з використанням додаткових ресурсів.
2...0	Лише деякі частини завдання виконано, більшість вимог ігнорується. Робота містить критичні помилки, які роблять результат майже непридатним. <i>(бали не нараховуються, необхідне повторне виконання завдання)</i>

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти
(форма семестрового контролю – екзамен)*

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для кожного теоретичного питання	10 – 9	здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст питань, опрацювавши при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
	8 – 7	здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних та письмових відповідей, в основному розкриває зміст, опрацювавши при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
	6 – 5	здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
	4 – 3	здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
	2 – 1	здобувач частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
	0	здобувач не володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст усіх питань теми під час усних та письмових відповідей.

*Екзамен складається з двох теоретичних питань

Максимальна кількість балів за екзамен – 20